

The.nlyst

VERLENGING CONVENANT SIDN EN NEDERLANDSE OVERHEID

Op 30 september verlengden SIDN en het ministerie van Economische Zaken het convenant waarin ze afspreken zich in te zetten voor een continue beschikbaarheid van het .nl-domein. Thomas de Haan, beleidscoördinator van het ministerie van Economische Zaken en Maarten Simon, legal & policy advisor bij SIDN, staan stil bij deze mijlpaal.

Zelfregulering

Dat SIDN een convenant zou tekenen met de Nederlandse overheid, lag in 2008 niet voor de hand. "Veel van onze peers verklaarden ons voor gek," vertelt Maarten Simon. "Wie maakt er nu afspraken met die grote, boze overheid?" De vrees was dat een overeenkomst de overheid invloed zou geven op het beleid van SIDN. Het tegenovergestelde was waar. In het convenant is vastgelegd dat SIDN het beleid voor .nl bepaalt, niet de overheid. Thomas de Haan: "Het uitgangspunt van het ministerie is: zelfregulering als het kan, regelgeving als het moet."



Maarten Simon,
legal & policy advisor SIDN

Eerste contacten

De intentieverklaring om tot een convenant te komen dateert uit 2005. Het eerste contact tussen het ministerie van Economische Zaken en SIDN komt zelfs lang daarvoor tot stand. Thomas de Haan: "Hoewel het aantal geregi-

streerde domeinnamen toen nog beperkt was, zagen we het belang van .nl enorm toenemen. Uit een evaluatie bleek dat de zelfregulering werkte, maar dat er wel enkele aandachtspunten waren. Zo wilden we er graag zeker van zijn dat .nl een Nederlandse aangelegenheid blijft. In het convenant belooft SIDN dat ze in Nederland gevestigd blijven en onder Nederlands recht vallen. Die zekerheid is voor het ministerie belangrijk."



Thomas de Haan, beleidscoördinator ministerie van Economische Zaken

Duidelijke afspraken

Ondanks wat koudwatervrees van beide kanten, mondde het contact tussen de twee partijen in 2008 uit in een convenant. Waarom was er eigenlijk zo'n officieel document nodig? Thomas de Haan: "In het convenant hebben we afgesproken dat de Nederlandse overheid in actie komt in het theoretische geval dat SIDN weg zou vallen – hoe klein die kans ook is. ☺"



Voorwoord

In 2008 sloot SIDN een convenant met het ministerie van Economische Zaken, waarin beide partijen zich committeren om zich samen in te zetten voor de continue beschikbaarheid van het .nl-domein. Op 30 september van dit jaar zette ik mijn handtekening onder een verlenging van dit convenant. In de zeven jaren die zijn verstreken, was het .nl-domein zonder enige onderbreking beschikbaar en groeide het sterk. Op andere vlakken veranderde veel. Nog steeds vormen registratie en resolving het belangrijkste deel van ons werk, maar ondertussen bestrijken onze werkzaamheden een veel breder gebied. Dit nummer van The.nlyst weerspiegelt de veelzijdigheid van SIDN en de dynamiek in ons werk.

Onze rol van registry-serviceprovider voor onder meer .amsterdam is een van de redenen dat we in ons doorlopende onderzoek naar internetgebruik in Nederland nu ook het gebruik van nieuwe gTLD's meenemen. De uitkomsten uit dit onderzoek zijn ook voor onze registrars van grote waarde. Door dit soort kennis met onze registrars te delen, willen we de kwaliteit en veelzijdigheid van het internet in Nederland nog verder brengen. Ook het onderzoek dat we doen naar de tevredenheid van de .nl-domeinnaamhouders over de dienstverlening rondom .nl komt voort uit deze doelstelling.

Hoe wij onze expertise ook buiten Nederland inzetten, komt duidelijk naar voren in de Root Zone Stability Study die we samen met TNO en NLnet Labs uitvoeren. Mede op basis van dit onderzoek zal de ICANN-gemeenschap een beslissing nemen over de toekomstige introductie van nieuwe gTLD's.

Het .nl-domein is een van de veiligste domeinen ter wereld. Dit is van groot belang voor de Nederlandse economie en maatschappij en wij doen er alles aan deze positie verder uit te bouwen. Het programma abuse204.nl (spreek uit: "abuse to zero for .nl"), dat phishing en malware op .nl-websites bestrijdt, is daar een mooi voorbeeld van.

Over al deze verschillende activiteiten leest u meer in dit nummer van The.nlyst. Ik wens u veel leesplezier en zowel zakelijk als privé veel goeds voor 2016!

Roelof Meijer
Algemeen directeur SIDN



⊕ Dat kan de overheid alleen maar als dit van tevoren is vastgelegd." Maarten Simon: "Ook SIDN wilde de afspraken graag vastgelegd hebben. Daarmee namen we onzekerheid uit de lucht bij partijen waarmee we samenwerken. Onze relatie met de overheid was in één klap duidelijk en het principe van zelfregulering was vastgelegd."

Typisch Nederlands

In de registrywereld is het convenant tussen SIDN en het ministerie van Economische Zaken waarschijnlijk uniek. Maarten Simon: "Misschien is het ook wel typisch Nederlands om dingen op te lossen met overleg en samenwerking, in plaats van met wetgeving. Het convenant bewijst dat je tot betere oplossingen komt als je naar elkaar luistert." Thomas de Haan: "Ik zie bij andere overheden veel interesse in de manier waarop we hier dingen hebben geregeld. Je herkent bij Tsjechië en het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld bepaalde zaken die verwant zijn aan ons model."

Een robuust domein

Naast de principiële afspraken over het Nederlandse karakter en de zelfregulering van het .nl-domein, bevat het convenant afspraken over de robuustheid van het domein. SIDN verplicht zich om zich in te blijven spannen voor de continue beschik-

baarheid van het domein. De overheid verplicht zich op haar beurt om assistentie te verlenen bij rampen, en zal een nieuwe registry zoeken als SIDN onverhoopt weg mocht vallen.

Wijzigingen

Tussen de eerste ondertekening en de verlenging op 30 september 2015 verstreken zeven jaar. In die tijd is veel veranderd. Spreekt dit ook uit het convenant? Maarten Simon: "De afspraken zijn inhoudelijk niet gewijzigd. Beide partijen waren erg gelukkig met de afspraken en die hebben we dan ook eenvoudig verlengd. Wel hebben we een update gemaakt van het Waarborging .nl-rapport en dat als bijlage bijgevoegd. Daarin staan onder meer de maatregelen genoemd die SIDN neemt om het .nl-domein beschikbaar te houden."

Een goede basis voor samenwerking

Het convenant biedt zowel het ministerie als SIDN duidelijkheid. Het was ook de basis voor een andere positieve ontwikkeling vertelt Thomas de Haan: "De grote winst is dat we in contact blijven. We houden elkaar op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen en wijzigingen in het beleid. Het convenant zorgt voor wederzijds vertrouwen en dat is de basis voor veel andere samenwerkingen."

TNO, NLNET LABS EN SIDN ONDERZOEKEN DE STABILITEIT VAN HET DNS-ROOTSYSTEEM

In juni vroeg ICANN via een zogenaamde RFP, een request for proposal, om voorstellen voor een onderzoek naar de impact van het nieuwe gTLD-programma op de stabiliteit van het DNS-rootsysteem. Het voorstel van TNO, SIDN en NLnet Labs voor dit belangrijke onderzoek, Root Stability Study genaamd, werd verkozen boven de meerdere onderzoeksvorstellen van internationale partijen.

Honderden topleveldomeinen op komst

Heel lang moest het internet het doen met ruim twintig generieke topleveldomeinen, zoals .org, .net en .info. Enkele

jaren terug besloot ICANN om er veel meer toe te laten. Vanaf 2012 kon ingeschreven worden op nieuwe topleveldomeinen. Sindsdien zijn er zo'n 1.400 van deze gTLD's ⊕





Bart Gijsen,
consultant TNO

goedgekeurd, waarvan nu ongeveer de helft actief is. Na een volgende uitgifteronde kunnen dat er veel meer worden. Zo'n uitbreiding kan gevolgen hebben voor de stabiliteit van het DNS-systeem.

Scaling the root

In 2009, voorafgaand aan de introductie van

honderden nieuwe topleveldomeinen, liet ICANN ook al een onderzoek doen naar de mogelijke gevolgen hiervan. Dit onderzoek, onder de naam Scaling the root, werd uitgevoerd door een internationaal consortium waar ook TNO en NLnet Labs deel van uitmaakten. De Root Stability Study is een voorbereiding voor een eventuele tweede ronde van het nieuwe gTLD-programma.

Aanvullende expertise

Het onderzoek wordt uitgevoerd door een consortium van TNO, NLnet Labs en SIDN Labs. Giovane Moura, is vanuit SIDN Labs als data scientist bij het project betrokken: "Wat voor ICANN de doorslag gaf was de samenwerking tussen deze drie partijen. We brengen allemaal onderscheidende skills in en vullen elkaar perfect aan. En natuurlijk mogen we er trots op zijn dat deze opdracht is gegund aan een consortium dat 100% Nederlands is." TNO levert de projectmanager voor het consortium. Bart Gijsen, consultant bij TNO: "We zijn door meerdere partijen benaderd. Maar de combinatie met SIDN Labs lag eerlijk gezegd voor

de hand. We kennen elkaar goed en hun kennis van het nieuwe gTLD-programma sluit perfect aan bij dit onderzoek. Ook de meerwaarde van samenwerking met NLnet Labs was voor ons een no brainer."



Giovane Moura, data scientist
SIDN Labs

Belangrijke vragen

De Root Stability Study tracht antwoord te geven op enkele belangrijke technische vragen. Wat is de impact van de introductie van nieuwe gTLD's? Schaalt de DNS-root-infrastructuur wel voldoende? En kunnen we dit getalsmatig uitdrukken? Benno Overeinder, directeur bij NLnet Labs: "Theoretisch gezien zou de invloed van nieuwe gTLD's op het rootsysteem zeer beperkt moeten zijn. Maar de praktijk is weerbarstig. Nu al bestaat 90% van de vragen waarmee het DNS-systeem te maken krijgt uit onzin. Dat maakt het effect van de nieuwe gTLD's onvoorspelbaar."

Een data-driven onderzoek

Er zijn grote verschillen tussen de Root Stability Study en het onderzoek uit 2009 vertelt TNO's Bart Gijsen. "Het eerste onderzoek was heel breed, we keken vooral naar het rootserversysteem en de administratieve systemen van ICANN. De scope is nu meer gefocust en het onderzoek gaat een stuk dieper. In 2009 hielden we veel interviews, nu is het veel meer data-driven. We gebruiken hierbij zowel actieve metingen, waarbij we zelf DNS-queries versturen, als passieve metingen, waarbij we naar logs en datafiles kijken. Door correlaties te vinden tussen deze twee meetmethoden, wordt het mogelijk om modellen te ontwikkelen waarmee we de stabiliteit van de root continu kunnen meten en niet alleen incidenteel. Dat is onderscheidend in onze aanpak."

Duidelijke taakverdeling

Elke partij heeft een duidelijke taak. Benno Overeinder: "NLnet Labs heeft contact met de root system operators. Wij proberen de juiste data boven tafel te krijgen. Omdat het hier gaat om privacygevoelige informatie, moet dit goed gebeuren. Hoe gaan we dit faciliteren? Wie zorgt voor anonimatie? Wij brengen ook veel kennis in van het DNS-protocol - verschillende root servers draaien op onze software (NSD). Dat geldt natuurlijk ook voor SIDN, die veel operationele kennis in huis heeft. Vanuit SIDN Labs brengt Giovane een berg ervaring met big data-analyses mee. TNO is gespecialiseerd in het bouwen van modellen en het draaien van simulaties. Zij kijken naar de verbanden, bijvoorbeeld tussen de query responstijd en het aantal vragen aan de rootservers."





Benno Overeinder,
directeur NLnet Labs

Verwachtingen

Wat kunnen we verwachten van deze studie? Over de uitkomsten wil geen van de deelnemers zich nog uitspreken. Benno Overeinder: "De resultaten worden gebruikt voor een discussie binnen de ICANN-gemeenschap. Daar kunnen we absoluut niet op vooruit lopen. We proberen de studie zo objectief mogelijk

uit te voeren en doen geen beleidsmatige aanbevelingen." Daar komt bij dat de uitkomsten gewoonweg niet te voorspellen zijn. "De belangrijkste regel bij big data is dat je geen aannames moet doen," vertelt Giovane Moura. "De datasets zijn heel rijk en er zou van alles uit kunnen komen." In ieder geval verwachten de onderzoekers een inspirerende samenwerking.

GEZAMENLIJK ONDERZOEK DIENST- VERLENING .NL: HOGE TEVREDENHEID DOMEINNAAMHOUDERS

Wat vinden klanten van mijn dienstverlening? Hoe doe ik het ten opzichte van mijn concurrenten? Om registrars te helpen het antwoord te vinden op zulke vragen, liet SIDN voor de tweede keer een tevredenheidsonderzoek uitvoeren onder domeinnaamhouders. Hieruit bleek dat de tevredenheid van domeinnaamhouders hoog is.

Hoge score

Het tevredenheidsonderzoek toont aan dat domeinnaamhouders erg te spreken zijn over de dienstverlening van registrars. Zo was de net promotor score, een getal dat aangeeft in hoeverre klanten het bedrijf aan anderen zouden aanbevelen, maar liefst 25,3. Een opvallend hoge score, zeker als je bedenkt dat veel bedrijven tevreden zijn met elke score boven 0. De goede service en ervaringen uit het verleden zijn de voornaamste redenen om een registrar aan te bevelen. Voor respondenten die minder positief waren, vormden de prijs en het verhuizen van een domeinnaam een drempel.

Meeloop-vragen

Het onderzoek bestond uit ongeveer 20 vragen. Nieuw waren dit jaar de zogenaamde 'meeloop-vragen'. Deelnemende registrars konden enkele vragen toevoegen die alleen aan hun eigen klanten werden gesteld. Veel registrars hadden dezelfde vraag: zijn mijn klanten geïnteresseerd in aanvullende diensten? "Hieruit blijkt wel dat domeinnaamregistratie voor de meeste registrars bijzaak is," vertelt Sebastiaan Assink, key accountmanager bij SIDN. "Hun verdienmodel draait om diensten als hosting, e-mail en storage. De domeinnaam is hierin vaak maar een kleine, maar onmisbare, component."



↻ Een klantenpanel bouwen

Deelnemende registrars konden hun scores vergelijken met een benchmark. Vanzelfsprekend waren de scores van één bedrijf alleen door dat bedrijf zelf in te zien. Het onderzoek was anoniem maar registrars konden respondenten vragen om niet-geanonimiseerd te reageren. Dit bood hen de mogelijkheid om een betrokken klantenpanel op te bouwen, waaraan ze feedback kunnen vragen, bijvoorbeeld bij productintroductions.

Contact met SIDN

Het onderzoek bevatte ook vragen over SIDN. Hieruit bleek dat 11,2% van de respondenten contact heeft gehad met SIDN. Daarvan geeft 41,4% het contact met SIDN een 8. Een verbeterpunt voor SIDN is de website. 60% van de respondenten die contact heeft gehad met SIDN, heeft de website bezocht. Zij geven aan dat deze een stuk overzichtelijker en duidelijker zou mogen.

Responspercentages

Dit jaar participeerden vijftien registrars in het onderzoek, zes meer dan het jaar daarvoor. Elk bedrijf leverde de gegevens aan van minimaal 2.000 klanten die het afgelopen jaar contact hadden gehad met de registrar. Deze klanten werden daarna benaderd door onderzoeksbureau Conclusr.

In totaal hebben een kleine 2.400 respondenten aan het onderzoek meegewerkt. Opvallend was het verschil in responspercentage. Bij enkele registrars nam zo'n 10% van de benaderde klanten deel aan het onderzoek, bij andere slechts 2%.



Sebastiaan Assink,
key accountmanager SIDN

Zelf benaderen

Eén van de deelnemende registrars vreesde dat zijn klanten het als een inbreuk zouden ervaren als ze uit het niets benaderd werden door een onderzoeksbureau, en besloot zijn klanten zelf een e-mail te sturen met een link naar de vragenlijst. Deze alternatieve methode was een succes, vertelt Sebastiaan Assink: "Volgend jaar willen we alle registrars de mogelijkheid bieden hun klanten op deze manier te benaderen. We hopen dat er mede daardoor nog meer registrars meedoen. Dat zou het onderzoek nog nuttiger maken. Misschien dat we dan ook meer de relatie leggen met hosting, toch vaak de centrale dienstverlening voor registrars."

WITBOEK PRIVACYPRAKTIJKEN: EEN VAN DE INSPIRERENDE PROJECTEN DIE SIDN FONDS ONDERSTEUNT

Het SIDN fonds ondersteunt projecten die het internet versterken of met innovatief gebruik van het internet maatschappelijke of economische impact hebben. Het Witboek Privacypraktijken van Bits of Freedom en Studio Spomenik is hier een voorbeeld van. Het SIDN fonds financiert de eerste fase van dit project. Evelyn Austin van Bits of Freedom vertelt er meer over.

Wat is het Witboek Privacypraktijken?

"Het moet een handreiking worden aan jonge internet-bedrijven. Consumenten zijn zich steeds meer bewust van de

manier waarop bedrijven met hun data omgaan en worden daarover steeds kritischer. We zien dat veel bedrijven het wel goed willen doen, maar nog niet goed weten hoe ze op een ↻



⇒ verantwoorde manier moeten omgaan met de privacy van hun gebruikers. Met het Witboek Privacypraktijken willen we good practices op het gebied van privacy belichten. De focus ligt hierbij op de techniek en de usability, maar ook juridische aspecten worden meegenomen. Van analytics tot programmacode en gebruikersvoorwaarden dus. Hoe maak je een privacy-vriendelijke deelknop? Hoe vraag je op een goede manier toestemming? Waarom is het belangrijk om verkeer over https te laten lopen? Op zulke vragen moet het Witboek antwoord geven.”

Het SIDN fonds financiert de eerste fase van het project. Wat houdt deze fase in?

“Dit is een onderzoeksfase, die we ingaan samen met ontwerp bureau Studio Spomenik. Allereerst zullen we de doelgroep onderzoeken. Door middel van data- en contextueel onderzoek definiëren we de doelgroep, hun werkwijze en netwerk. Daarna houden we diepte-interviews met relevante founders, ontwerpers en bouwers. We vergelijken hun uitdagingen en behoeftes met de externe context. In de laatste fase proberen we erachter te komen wat de beste vorm is voor het Witboek Privacypraktijken. In januari zullen we de voorlopige resultaten presenteren en komen we met een voorstel voor de uitwerking. In de loop van 2016 hopen we dan een concreet product op te leveren.”

Hoe zijn jullie bij het SIDN fonds gekomen?

“Net als veel andere partijen in het netwerk van SIDN waren we al een tijdje op de hoogte van de plannen voor het SIDN fonds. We wisten alleen niet wat de focus zou worden. Toen we contact opnamen, bleek de focus van de eerste call precies aan te sluiten bij ons project. We waren erg blij verrast over de manier waar het SIDN fonds werkt. Toegankelijk en heel lean. Het aanvraagformulier was niet

meer dan een kleine drie A4'tjes. Gek genoeg bood dit ons juist veel mogelijkheid om ons verhaal goed te vertellen. In de toekomst hopen we vaker iets met het SIDN fonds te doen. Net als Bits of Freedom opereren ze op een interessant snijvlak: daar waar technologie en maatschappij samen-



Evelyn Austin, Bits of Freedom

komen. Aan de projecten die door het fonds zijn gehonoreerd zie je hoe verrekend en complex dat is, hoeveel verschillende soorten spelers en uitdagingen er zijn. Misschien wagen we voor de tweede fase van het Witboek Privacypraktijken nog een poging. Ik verwacht alleen niet dat het makkelijk zal worden – ik zie in ons netwerk steeds meer mensen die het fonds ook ontdekt hebben. Er zijn heel wat mooie projecten die goed bij de doelstellingen van het SIDN fonds passen.”

“Het project Witboek Privacypraktijken speelt in op de exploderende doelgroep startups en reikt hen handvatten aan om bij de ontwikkeling van nieuwe toepassingen rekening te houden met de bescherming van privacy van gebruikers. Het project sluit dan ook goed aan bij de eerste doelstelling van SIDN fonds: het realiseren van een open en vrij internet waarop mensen kunnen vertrouwen en bouwen.”

Mieke van Heesewijk,
Programma manager SIDN fonds



SUCCESSVOLLE PILOT ABUSE204.NL

Het .nl-domein kent relatief weinig abuse, maar het kan altijd veiliger. Daarom startte SIDN met abuse204.nl (spreek uit als *abuse to zero for .nl*). Met dit programma gaat SIDN, samen met registrars en hostingproviders, de strijd aan met phishing en malware in de .nl-zone. SIDN's security officer Bert ten Brinke kijkt terug op een succesvolle pilot.

Invloed op de veiligheid

SIDN wil van .nl het veiligste en betrouwbaarste domein ter wereld maken. De invloed van een registry hierop is echter beperkt. Bert ten Brinke: "We hebben een goed beleid dat abuse van domeinnamen ontmoedigt. Maar we kunnen weinig doen aan de manier waarop domeinnamen worden gebruikt. Bij SWITCH, de Zwitserse registry, vonden we een tool om registrars, hosters en domeinnaamhouders te waarschuwen voor phishing en malware."

Verzamelen, checken, mailen

Abuse204.nl is gebaseerd op een dienst van Netcraft, een internationaal bedrijf dat zich specialiseert in het opsporen van malware en phishing op het internet. Netcraft verzamelt abuse-informatie uit verschillende bronnen, zoals de Anti Phishing Working Group. Daarna checken ze of de meldingen kloppen. Als het inderdaad om abuse gaat, sturen ze een mail naar de e-mailadressen die aan de domeinnaam zijn gekoppeld. Hierin staat ook een link naar de Netcraft-website, waar uitgelegd staat hoe de abuse verwijderd kan worden.

Gemengde reacties

Registrars hoeven zich niet aan te melden voor abuse204.nl. Ze krijgen automatisch bericht als er abuse ontdekt wordt. De reacties op deze service zijn verdeeld. Bert ten Brinke: "Sommige registrars zijn er erg blij mee en bedanken ons voor de melding. Voor andere registrars hoeft het niet zo nodig. Bijvoorbeeld omdat ze zelf al een systeem hebben om abuse te detecteren. Of omdat het veel moeite en tijd kost."

Finetunen van het systeem

SIDN houdt de controle over het systeem. Bert ten Brinke: "We monitoren de meldingen, helpen registrars als dat nodig is, en werken nauw samen met Netcraft in het finetunen van de tool. Zo moet de manier van communiceren goed aansluiten bij de systemen van de registrars. In het begin kregen we veel klachten over de hoeveelheid e-mails.

Daarom wordt er nu alleen gemaild naar een speciaal abuse-adres, als dat bij ons bekend is. Pas als de melding na een bepaalde tijd niet is verholpen, gaat er een e-mail naar alle adressen die een relatie hebben met de domeinnaam."



Bert ten Brinke,
security officer SIDN

Druk zetten

SIDN neemt ook de rol van aanjager op zich. Bert ten Brinke: "Als het lang duurt voordat er iets gebeurt met een melding, nemen we telefonisch contact op met de registrar. Soms is dat een gesprek van twee minuten, soms kost dat meer tijd. Maar het werkt. Door flink druk te zetten, is het aantal openstaande meldingen meer dan gehalveerd en wisten we de levensduur van abuse-sites spectaculair in te korten. In september was 75% van de abuse-websites binnen 24 uur verwijderd, nu 84%. De helft is zelfs binnen zes uur verwijderd." Dit is een flinke verbetering. Phishing richt namelijk de meeste schade aan in de eerste 24 uur. Snel verwijderen is dus belangrijk.

Naar een veiliger domein

De kortere levensduur van abuse-sites maakt de pilot van abuse204.nl tot een succes. De dienst levert een belangrijke bijdrage aan de bestrijding van phishing en malware, maar zal er geen eind aan maken. Bert ten Brinke: "Abuse is van alle tijden en zal ook altijd blijven bestaan. Deze aanpak werkt nu, maar criminelen zijn zeer creatief. SIDN, registrars en hosters moeten mee in die race. Daarom zullen we in de toekomst misschien ook andere vormen van abuse meenemen. Daarnaast blijven we kijken of de dienst nog beter kan worden afgestemd op de wensen van registrars."



GEBRUIK NIEUWE GTLD'S GROEIT MAAR BLIJFT VOORLOPIG BESCHEIDEN

SIDN doet doorlopend onderzoek naar het gebruik van internet in Nederland. Sinds dit jaar wordt in dit onderzoek ook het gebruik van de nieuwe gTLD's meegenomen. De analyse van de data brengt enkele interessante zaken aan het licht.

Cijfers over gebruik

Voor wie erin is geïnteresseerd, zijn er veel gegevens over het internet beschikbaar: het aantal geregistreerde domeinnamen, het aantal transacties, verhuizingen, enzovoorts. Dit zegt echter niet alles over het daadwerkelijke gebruik. Hoeveel websites bezoeken mensen gemiddeld? Bekijken ze die op hun pc of op hun smartphone? Hoeveel tijd brengen ze er door? De antwoorden op zulke vragen komen uit het onderzoek dat GfK uitvoert in opdracht van SIDN. GfK maakt hierbij gebruik van het Media Efficiency Panel, het voormalige Kijkcijferpanel. Hierin wordt het internetgebruik van 10.000 mensen continu gemonitord. Sinds dit jaar wordt ook het gebruik van nieuwe gTLD's geanalyseerd.

.nl marktleider

Als het onderzoek één ding bewijst is het wel de dominante positie van .nl. 100% van de Nederlandse internetgebruikers bezoekt .nl-websites. Het gezamenlijke marktaandeel van .nl en .com in bezochte websites ligt boven de 90%. De nieuwe gTLD's spelen een bescheiden rol. Geen enkele nieuwe gTLD heeft daarentegen een bereik van meer dan 10% onder Nederlandse internetgebruikers.

De meest succesvolle nieuwe gTLD is het .club-domein, dat sinds begin dit jaar in Nederland gebruikt wordt. Per kwartaal brengt 7% van onderzochte internetgebruikers ongeveer twee minuten door op een .club-site. Over het algemeen zijn dit communities en websites met uitgaansinformatie. Tegelijkertijd brengt 98,5% van de internetgebruikers gemiddeld 45 uur per kwartaal op .nl-sites door.

Gebruik .frl en .amsterdam nog zeer bescheiden

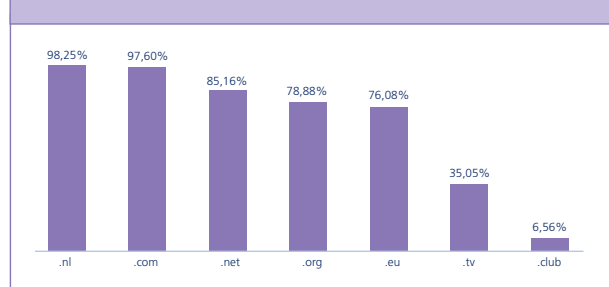
.club, maar ook andere generieke domeinen als .science en .gifts doen het daarmee nog beter dan de nieuwe Nederlandse topleveldomeinen .frl en .amsterdam. Slechts 1% van alle respondenten bezocht in het derde kwartaal een

.amsterdam- of .frl-website. In het geval van .amsterdam is dat verklaarbaar, omdat het domein pas eind juni gelanceerd is.

Vragen voor later

De belangrijkste vraag voor toekomstige analyses betreft het verschil tussen afzetcijfers en gebruikscijfers. Zo claimt de registry van .tk dat er maar liefst 26 miljoen .tk-domeinnamen geregistreerd zijn. Een enorm aantal, maar uit de bezoekcijfers blijkt dat .tk-websites geen rol van betekenis spelen. Wat zeggen zulke verschillen over de waarde van domeinen?

Bereik TLD's in Q3



.NL Analysed

Top 25 TLD's en groei

Weinig veranderingen dit keer op de ranglijst. Door de krimp van .us stijgt .in (India) een plek. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat het aantal .in-domeinnamen een schatting is, de registry publiceert namelijk geen data. Overigens is .ar (Argentinië) uit de lijst gehaald, op basis van nieuwe data bleken zij

nog maar een fractie van het eerder gerapporteerde aantal domeinnamen te beheren, zo'n 650.000 namen. Aan de andere kant zal binnen niet al te lange tijd een nieuwe TLD de top 25 binnenkomen: .xyz. Op het moment van schrijven staan zij op plek 26 en laten een sterkere groei zien dan de huidige nr 25 (.se).

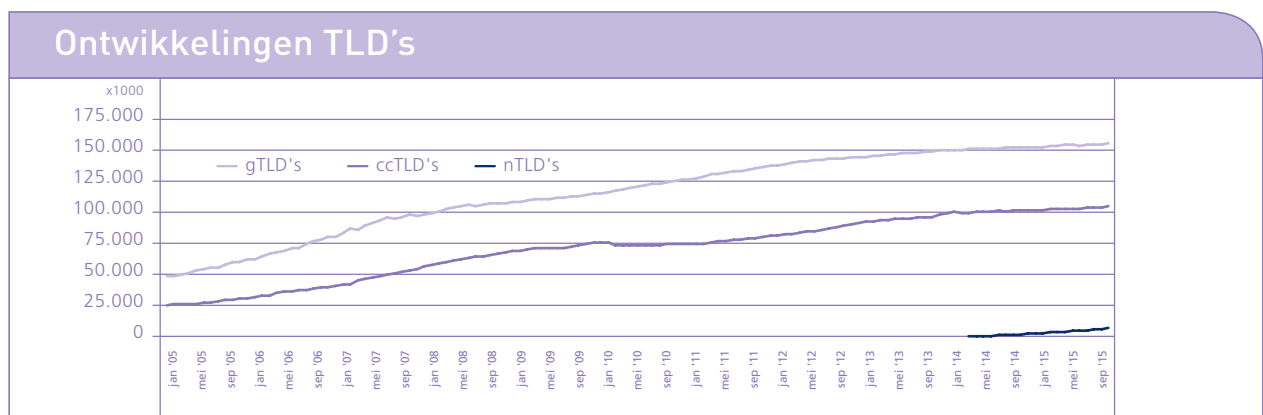
#	TLD		Aantal Q3	Groei	
1	.com	Algemeen	119.174.191	1,3%	=
2	.de	Duitsland	15.988.419	0,3%	=
3	.net	Algemeen	14.919.970	0,4%	=
4	.cn	China	12.747.899	4,1%	=
5	.uk	Ver. Koninkrijk	10.596.348	0,2%	=
6	.org	Algemeen	10.569.808	0,5%	=
7	.nl	Nederland	5.593.442	0,3%	=
8	.info	Algemeen	5.094.875	-0,5%	=
9	.ru	Rusland	4.958.171	1,1%	=
10	.eu	Europese Unie	3.852.799	0,4%	=
11	.br	Brazilië	3.717.887	1,7%	=
12	.au	Australië	3.018.303	0,9%	=
13	.fr*	Frankrijk	2.920.000	0,7%	=

#	TLD		Aantal Q3	Groei	
14	.it	Italië	2.834.411	0,9%	=
15	.pl	Polen	2.642.497	1,9%	=
16	.ca*	Canada	2.400.000	0,9%	=
17	.biz	Algemeen	2.091.777	-3,8%	=
18	.ch	Zwitserland	1.976.614	0,9%	=
19	.co*	Colombia	1.863.000	1,6%	=
20	.es	Spanje	1.789.675	0,7%	=
21	.in*	India	1.710.000	1,0%	↑
22	.us	Ver. Staten	1.685.438	-2,0%	↓
23	.be	België	1.525.395	0,8%	=
24	.jp	Japan	1.400.632	0,4%	=
25	.se	Zweden	1.376.295	1,0%	=
	* schatting				

Het totale wereldwijde aantal domeinnamen groeide met 4,3 miljoen naar 266 miljoen, de sterkste groei sinds het vierde kwartaal van 2013. In totaal zijn er aan het einde van het derde kwartaal ruim 103 miljoen domeinnamen onder de ccTLD's geregistreerd, voor de gTLD's is dat 153 miljoen en de nieuwe TLD's komen gezamenlijk uit op ruim 7,3 miljoen

namen. Zie ook de grafiek van de ontwikkeling van de afgelopen tien jaar.

De meeste legacy gTLD's laten wederom krimp zien, maar .net en .org groeien dit kwartaal juist weer. Ook viel de krimp van .info relatief mee, de afgelopen vier kwartalen krompen zij ↻



- ⇒ gemiddeld met 148.000 terwijl dat afgelopen kwartaal nog maar 28.000 was. Met name de kleinere gTLD's als .mobi, .asia, .name en .tel lijken hun groei te zien omslaan in krimp door de komst van de nieuwe gTLD's.

De nieuwe gTLD's groeiden als geheel in het laatste kwartaal met 1,6 miljoen domeinnamen naar ruim 7,3 miljoen. De grootste toename sinds de lancering van de nieuwe TLD's. Het .xyz-domein blijft de grootste nieuwe TLD met bijna 1,2 miljoen namen. Inmiddels zijn ook de eerste nieuwe TLD's aan

de renewals toe van namen die geregistreerd zijn in de GA (general availability) periode. Hoewel er geen enkele registry is die recent renewal ratio's publiceerde kan uit de andere cijfers wel afgeleid worden dat de renewal ratio voor een flink aantal TLD's niet goed zijn. Vooral .berlin heeft te lijden, zij verloren in een kwartaal 55% van hun domeinnamen en hebben er nu nog maar 68.000, het vorige kwartaal waren dat nog 152.000 registraties. In totaal krompen 67 van de 697 gevolgde nieuwe TLD's in het derde kwartaal, met in totaal 120.000 domeinnamen.

Top 25 city TLD's

Naast de 'normale' nieuwe TLD's zijn er ook een aanzienlijk aantal regionale TLD's beschikbaar. We kunnen deze TLD's opdelen in twee categorieën: Geo-TLD's, voor regio's of taalgebieden, bijvoorbeeld .alsace (voor de Elzas) of .Quebec (Franstalig Canada) en de City TLD's zoals .berlin en ons eigen .amsterdam. De meeste grote en bekende wereldsteden

hebben inmiddels hun eigen TLD, zoals u op deze pagina kunt zien. .amsterdam doet het daarin erg goed, met ruim 20.000 domeinnamen onder beheer, staan ze op plek 9 aan het eind van het derde kwartaal. Inmiddels is dat zelfs plek 8 omdat .paris begin oktober is ingehaald. Een respectabele plaats voor een TLD die nog geen half jaar oud is en het moet opnemen tegen oudere extensies en steden die vele malen groter zijn!

#	TLD	Stad	Land	Aantal
1	.nyc	New York	Ver. Staten	84.512
2	.london	Londen	Engeland	69.445
3	.berlin	Berlijn	Duitsland	68.492
4	.tokyo	Tokyo	Japan	40.705
5	.helsinki	Helsinki	Finland	31.740
6	.koeln	Keulen	Duitsland	25.061
7	.hamburg	Hamburg	Duitsland	23.331
8	.moscow	Moskou	Rusland	22.772
9	.paris	Parijs	Frankrijk	20.937
10	.amsterdam	Amsterdam	Nederland	20.525
11	.vegas	Las Vegas	Ver. Staten	16.395
12	.wien	Wenen	Oostenrijk	13.328
13	.melbourne	Melbourne	Australië	7.962

#	TLD	Stad	Land	Aantal
14	.sydney	Sydney	Australië	7.046
15	.brussels	Brussel	België	6.059
16	.cologne	Keulen	Duitsland	5.702
17	.capetown	Kaapstad	Zuid-Afrika	5.236
18	.nagoya	Nagoya	Japan	3.994
19	.joburg	Johannesburg	Zuid-Afrika	3.798
20	.yokohama	Yokohama	Japan	3.177
21	.durban	Durban	Zuid-Afrika	2.718
22	.okinawa	Okinawa	Japan	2.335
23	.taipei	Taipei	Taiwan	2.101
24	.osaka	Osaka	Japan	423
25	.rio	Rio de Janeiro	Brazilië	386



De beste domeinnaam voor je bedrijf

Het kiezen van een goede zakelijke domeinnaam en hoe deze tijdig te registreren blijkt voor veel startende ondernemers onbekend terrein. SIDN was op 7 november voor het eerst vertegenwoordigd op de Startersdag bij de KvK in Arnhem en dit bleek een succes. De presentatie kunt u terugzien op onze website. Naast onze vertegenwoordiging op de KvK Startersdag dragen we sinds kort ook actief bij aan de Online ondernemen desk van MKB Servicedesk.

Internet Scriptieprijs 2015

Google, Brinkhof Advocaten, Greenhost en het SIDN fonds loven gezamenlijk de Internet Scriptieprijs 2015 uit voor de beste afstudeerscripties op het internetgebied, elk ter waarde van € 2000,-. SIDN fonds maakt de prijs voor de categorie internet & maatschappij/geesteswetenschappen mogelijk. De sluitingsdatum voor inzendingen is 1 februari 2016. Meer informatie leest u op internetscriptieprijs.nl.

Evenementenkalender

SIDN is vertegenwoordigd op veel (inter)nationale evenementen. We doen dit vanuit onze taak als registry van het .nl-domein en vertegenwoordigen daarbij de Nederlandse internetgemeenschap en de .nl-registrars. Ook organiseren wij zelf geregeld bijeenkomsten. In de komende maanden kunt u ons, voor zover nu bekend, ontmoeten op de volgende evenementen:

Datum	Evenement	Plaats
19-01	8th CENTR R&D Workshop	Montigny le Bretonneux, Frankrijk
03-02	37th CENTR Administrative Workshop	Lausanne, Zwitserland
09-02	Safer Internet Day 2016	n.n.b.
16-02 t/m 17-02	55th CENTR General Assembly / 2016 Annual General Meeting	Budva, Montenegro
05-03 t/m 10-03	ICANN55	Marrakesh, Marokko
17-03	49th CENTR Legal & Regulatory workshop	Lissabon, Portugal
26-03 t/m 27-03	92nd IETF	Dallas, Texas, Verenigde Staten

Wij wensen u
prettige feestdagen
en een goed 2016!

Suggesties

Wilt u graag een onderwerp uitgelicht zien in de The.nlyst? Mailt u dan uw suggesties naar communicatie@sidn.nl.

Colofon

The.nlyst is een magazine van SIDN, het bedrijf achter .nl en biedt informatie over internetgerelateerde thema's en over (.nl-)domeinnamen in het bijzonder. Het magazine wordt gratis verspreid onder relaties van SIDN.

Redactieadres

SIDN
Postbus 5022
6812 AR ARNHEM, Nederland
communicatie@sidn.nl

Aan deze editie werkten mee

Sebastiaan Assink, Evelyn Austin, Bert ten Brinke, Marnie van Duijnhoven, Bart Gijsen, Thomas de Haan, Mieke van Heeswijk, Michiel Henneke, Cristian Hesselman, Roelof Meijer, Giovane Moura, Benno Overeinder, Jan van Pijkeren, Sean Schuurman van Rouwendal, Maarten Simon, Martin Sluijter.

Vormgeving & realisatie

ARA, Rotterdam – www.ara.nl

Vertalingen

G & J Barker Translations – www.gandjbarker.co.uk

Aantal

ca. 2.000

Abonnementen

The.nlyst wordt gratis verspreid onder relaties van SIDN. Voor het aanvragen of opzeggen van een abonnement, kunt u mailen naar communicatie@sidn.nl.

Auteursrecht

Ondanks alle zorg die besteed is aan de samenstelling van deze uitgave aanvaardt SIDN geen aansprakelijkheid voor schade die het gevolg is van enige onvolkomenheid of fout in de inhoud hiervan. Tenzij expliciet anders is aangegeven komen de auteursrechten op alle informatie en afbeeldingen die in de The.nlyst worden geopenbaard toe aan SIDN. Het overnemen van (delen van) artikelen uit dit magazine is toegestaan indien daarbij de The.nlyst als bron wordt vermeld en SIDN over de overname wordt geïnformeerd via communicatie@sidn.nl.

ISSN: 2212-2842



MIX
Papier van
verantwoorde herkomst
FSC® C023454